

Kpl 8, Maailma liekeissä

S.74-87

Sitaatti: Foch

Versallesin rauhansopimus solmittiin 28. kesäkuuta 1919. Ferdinand Foch oli Ranskan marsalkka ja ympärysvaltujen länsirintaman komentaja ensimmäisen maailmansodan aikana. Hän otti vastaan Saksan antautumisen. Foch vaati Reininmaata Ranskalle ja Saksan pysyvää sotilaallista heikentämistä, jotta Saksa ei kykenisi nousemaan sotilaalliseksi uhkaksi. Fochin ja Ranskan vaatimukseen ei suostuttu. **Foch piti rauhanehtoja puutteellisina** ja päätteli, että rauhanehdot johtaisivat Saksan uhkan toistumiseen lähivuosisikymmeninä.

Tilanteesta suivaantuneena Foch lausui: **”Tämä ei ole rauha. Tämä on 20 vuoden aselepo”.**

Toinen maailmansota alkoi Saksan osalta 20 vuotta ja 2 kuukautta Versaillesin rauhansopimuksesta.

Sitaatti: Chamberlain

Neville Chamberlain toimi Ison-Britannian pääministerinä vuonna 1938.

Tapaus liittyy Münchenin sopimukseen, jossa sovittiin Tsekkoslovakialle kuuluneiden sudeettialueiden liittämisestä Saksaan osana myöntöväisyysspolitiikkaa. **Chamberlain puhui yleisölle palatessaan Münchenistä 30.9.1938.** Kuten monet sitaatit, tämäkin sitaatti on lyhennelmä. Alkuperäiset sanat kuuluivat:

"My good friends, for the second time in our history, a British Prime Minister has returned from Germany bringing peace with honour. **I believe it is peace for our time.**"

"Hyvät ystäväni, toisen kerran maamme historiassa brittipääministeri palaa Saksasta kunniallinen rauha mukanaan. Uskon, että tämä on rauha elinajaksemme."

Rauha kesti 11 kk sopimuksen allekirjoituksesta.

Saksan voittokulku 1940

- ▶ Saksa valloitti Tanskan, Norjan, Belgian, Hollannin ja Ranskan 1940
- ▶ Dunkerque, Ranskan ja Belgian rajalla, 340 000 sotilaan evakuointi Englannin kanaalin yli
- ▶ Darkest hour – Synkin hetki (2018) <https://www.episodi.fi/elokuvat/synkin-hetki/>
- ▶ Dunkirk (2017) <https://www.episodi.fi/elokuvat/dunkirk/>
- ▶ Pohjois-Ranska saksalaisten miehittämä, Etelä-Ranskassa saksalaismielinen Vichyn hallitus

Sodan vaihteita

1. Saksan hyökkäys Puolaan syyskuussa 1939
2. Tanskan, Norjan, Belgian, Hollannin ja Ranskan valloitus 1940
3. Taistelu Englannista 1940-1941, ”Viimeisen toivon saari”
4. Italian hyökkäys Egyptiin ja Kreikkaan 1940, Saksa Jugoslavian kautta apuun 1941, taistelut Pohjois-Afrikassa 1940-1943, liittoutuneiden maihinnousu Italiaan ja Italian antautuminen
5. Operaatio Barbarossa eli Saksan suurhyökkäys Neuvostoliittoon kesäkuussa 1941
6. Japanin valloitukset Kiinan Mantšuriassa ja Ranskan Indokiinassa → Yhdysvallat asetti Japanin kauppasaartoon ja kielsi raudan, teräksen ja öljyn viennin Japaniin ja jähdytti japanilaisten varat Yhdysvalloissa → Japani iski Yhdysvaltain sotilastukikohtaan Pearl Harboriin joulukuussa 1941 → Yhdysvallat mukaan sotaan
7. Normandian maihinnousu kesäkuu 1944, liittoutuneet avasivat toisen rintaman Saksaa vastaan
8. Saksan antautuminen toukokuu 1945
9. Japanin antautuminen elokuu 1945

Miksi operaatio Barbarossa epäonnistui?

1. **Puna-armeijan vastarinta**
2. **Neuvostoliiton laajuus** (saksalaisten huoltovälit pitkiä)
3. **Poltetun maan taktiikka ja teollisuuden siirtäminen Siperiaan**
4. **Olosuhteet:** syksyn sateet ja muta, talven pakkaset ja lumi (miesten varusteet, aseet, panssarit, kulkuneuvot, lentokoneet)
5. **Neuvostoliiton valtavat resurssit** (sotilaat ja materiaali)
6. **”Suuri isänmaallinen sota” ja partisaanit**
 - Saksalaisten etenemisen estäminen yksin tai pienissä joukoissa
 - Kuolemanrangaistuksen uhalla kaikki 17-50 vuotiaat velvoitettuja osallistumaan partisaanitoimintaan tai auttamaan partisaaneja
7. **Naisten osallistuminen:** sotilaat, lääkärit, lääkintäapulaiset, haavoittuneiden kuljettajat, puhelinoperaattorit, radistit, ilmatorjuntatykkien ampujat, lentäjät

Sodan ratkaisevia tapahtumia

- ▶ **El Alamein 1942**, ratkaiseva tappio saksalaisille Pohjois-Afrikassa, mahdollisti liittoutuneiden maihinnousun Italiaan 1943
- ▶ **Midwayn taistelu 1942**, Japanin kärsi tappion Tyynellämerellä Yhdysvalloille, Midwayn tappion jälkeen Japani alkoi menettää valloittamiaan alueita
- ▶ **Stalingradin taistelu 1942-1943**, Saksa kärsi tappion ja alkoi perääntyä Neuvostoliitosta
- ▶ **Normandian maihinnousu 1944**, toinen rintama Saksaa vastaan ja liittoutuneiden kilpajuoksu Berliiniin alkoi
- ▶ Hitler teki itsemurhan 30.4.1945. **Saksa antautui liittoutuneille 8.5.1945.**
- ▶ **Hiroshiman ja Nagasakin ydinpommit elokuussa 1945** pakottivat Japanin antautumaan ehdoitta ja **toinen maailmansota päättyi 2.9.1945.**

Otava: toisen maailmansodan vaiheita kartalla (kpl 8, PowerPoint)

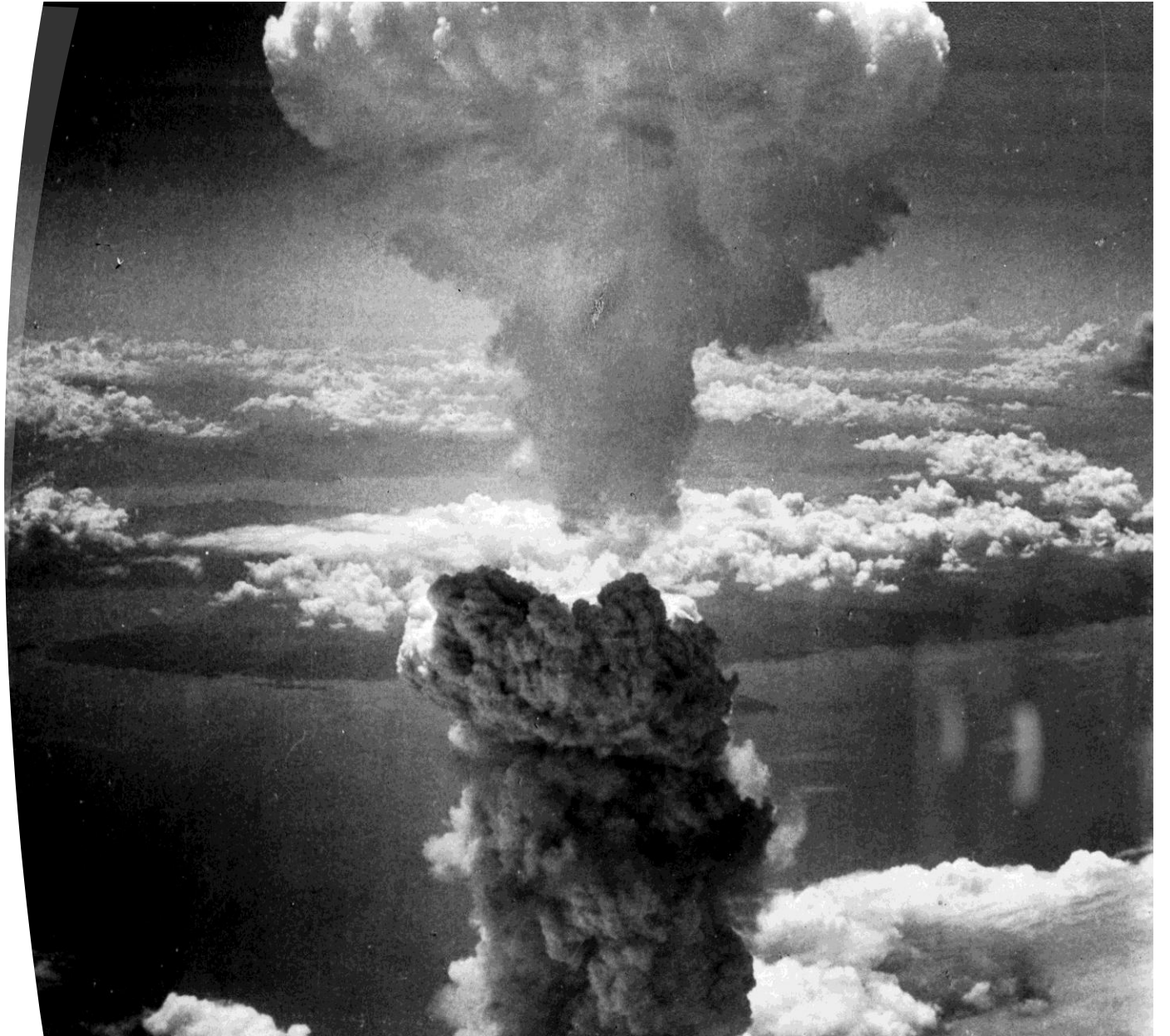
Teheranin konferenssi 1943

- ▶ Liittoutuneiden johtajat Churchill, Roosevelt, Stalin kokoontuivat suunnittelemaan sodan lopettamista ja tulevaa rauhaa
- ▶ Normandian maihinnousun suunnittelu
 - Atlantin valli
 - maihinnousu kesäkuussa 1944

Miksi atomipommit?

- ▶ Joukkojen säästäminen vs. Japanin saarten valtaaminen
- ▶ Kosto Pearl Harborista
- ▶ Valtapolitiikkaa, maailman hallinta sodan jälkeen
- ▶ Voimannäyttö USA vs. Neuvostoliitto

Miksi akselivallat hävisivät sodan?

1. Suunnitelmissa oli ollut nopea sota
2. Epäonnistunut miehityspolitiikka, vallatuista alueista ei saatu täyttä taloudellista hyötyä
3. Liittoutuneiden raaka-ainevarat ja teollisuuden resurssit olivat täysin ylivoimaiset verrattuna Saksaan ja Japaniin
4. Pääosa liittoutuneiden tuotannosta pystyi toimimaan pommien ulottumattomissa, Saksan tehtaita sen sijaan tuhottiin järjestelmällisesti
5. Taktiset virheet: NL aliarvioiminen, ei varauduttu NL talviolosuhteisiin, vetäytymiskiellot, ei uskottu Normandian maihinnousuun
6. Asekehittelyn virhearvioinnit
7. Ahneus – Saksa unohti tavoitteen välttää kahden rintaman sota ja Japani arvioi väärin omat resurssinsa Yhdysvaltoja vastaan

Sodan poliittiset seuraukset

- Pariisin rauha 1947
- Alueuutokset:
 - Baltia ja muita alueita liitettiin Neuvostoliittoon
 - Puolalle alueita Saksasta
 - Häviäjät joutuivat luopumaan valloittamistaan alueista
 - Saksan ja Itävallan miehitys ja jako miehitysalueisiin, Japanin miehitys
- Sotaoikeudenkäynnit
- Eurooppa menetti merkitystään maailmanpolitiikassa, johtoon USA ja NL
- Siirtomaiden itsenäistyminen
- YK perustettiin 1945

— Rajat 1945

Läksy

Lue kpl 8, Maailma liekeissä, s.74-87

Tee tehtävät 1, 3, 4, s.87